

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ Кафедра педагогіки та методики навчання іноземних мов

Курсова робота з педагогіки
на тему: «Театралізація і драматизація як технології інтерактивного
навчання в сучасному ліцеї»

Студентки групи СОа 19-20 денної форми
здобуття освіти першого (бакалаврського) рівня
вищої освіти педагогічного факультету романо-
германської та української філології (спеціальність
014 Середня освіта (за предметними спеціаль-
ностями), спеціалізація 014.021 Англійська мова і
література, освітньо-професійна програма
Іноземні мови та літератури, методика навчання
іноземних мов і зарубіжної літератури (англійська
мова і друга західноєвропейська мова))

Паршивлюк Ірини Олегівни

Науковий керівник:
кандидат педагогічних наук, доцент
Соловей Мирослав Іванович

Оцінка за 4-бальною шкалою _____
Оцінка за 100-бальною шкалою _____
Оцінка за шкалою ЄКТС _____

Члени комісії: _____
(підпис) (Прізвище та ініціали)

(підпис) (Прізвище та ініціали)

(підпис) (Прізвище та ініціали)

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ВИЗНАЧЕННЯ ТЕАТРАЛІЗАЦІЇ ТА ДРАМАТИЗАЦІЇ ЯК ТЕХНОЛОГІЙ ІНТЕРАКТИВНОГО НАВЧАННЯ	5
1.1 Сутність театралізації та драматизації як інтерактивних технологій навчання	5
1.2 Шляхи використання театралізації та драматизації на уроках та позаурочний час	12
РОЗДІЛ 2. ПРАКТИЧНЕ ВИКОРИСТАННЯ ТЕАТРАЛІЗАЦІЇ ТА ДРАМАТИЗАЦІЇ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ СУЧАСНОГО ЛІЦЕЮ	17
2.1 Використання театралізованої діяльності в сучасних українських ліцеях	17
2.2 Шляхи використання театралізації та драматизації як технологій інтерактивного навчання в сучасних ліцеях Великої Британії.....	22
ВИСНОВКИ	25
РЕЗЮМЕ.....	27
АВСТРАКТ.....	28
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	29
ДОДАТКИ	34

ВСТУП

Інтерактивна освіта, в якій залучено театралізовану діяльність має набагато більше позитивних аспектів, оскільки вона сприяє активному залученню учнів в освітньому процесі та стимулює їхній інтелектуальний, емоційний та соціальний розвиток, що є особливо актуальним у наш час. Обізнаність та самовираження у сфері культури є однією із ключових компетентностей, яка обов'язково має формуватися у здобувачів освіти. Сучасні обставини вимагають розвитку інтелектуальних та креативних здібностей учнів, щоб вони могли стати конкурентоспроможними на ринку праці та у суспільстві загалом.

Дослідженням використання театралізованої діяльності та драматизації в освітньому процесі займалися такі провідні вітчизняні науковці, як:

А. С. Макаренко, В. О. Сухомлинський, О. А. Лавриненко, Я. А. Мамонтов, а також такі сучасні педагоги та науковці, як Самсоненко Л. М., Суміна А. А. [19], Михайлова, О. С., Гуманкова, О. С., Григор'єва, Т. Ю. та ін. Заслужують також уваги роботи таких провідних зарубіжних науковців, як: Ahmad Issa Altweissi, Razan Yaseen Maaytah [23], Cheryl L Perry, Kelli A Komro [28], Allen Cheadle, Curtis Robbins, Ross E. Gray, Margaret I. Fitch, Manon LaBrecque, Marlene Greenberg [31] та ін.

Названими вище вченими було детально досліджено такі питання, як: організація театральних заходів, використання та застосування різноманітних технік театралізації та драматизації на заняттях, а також їхній вплив на соціальний розвиток здобувачів освіти. Водночас сьогодні все ще потребує подальшого вивчення питання ефективності використання ігрових технологій на різних вікових групах, оскільки молодші та старші учні мають різні потреби та інтереси.

Актуальність проблеми та її недостатня розробленість у вітчизняному просторі як в теоретичному, так і в практичному плані зумовили вибір теми

курсової роботи: «**Театралізація і драматизація як технології інтерактивного навчання в сучасному ліцеї**».

Об'єктом дослідження є технології інтерактивного навчання.

Предметом дослідження є шляхи використання театралізації і драматизації як технологій інтерактивного навчання.

Метою дослідження є обґрунтувати сутність театралізації і драматизації як технологій інтерактивного навчання школярів і розкрити шляхи їх ефективного використання в умовах сучасного ліцею.

Відповідно до мети, були визначені такі **завдання дослідження**:

1) Визначити сутність театралізації та драматизації як технологій інтерактивного навчання.

2) Визначити шляхи використання театралізованої діяльності на уроках та позаурочний час.

3) Проаналізувати вітчизняний досвід використання театралізації та драматизації в освітньому процесі.

4) Проаналізувати досвід використання театралізації та драматизації в освітньому процесі у сучасних ліцеях Великої Британії.

У курсовій роботі використані такі основні методи дослідження: аналіз, узагальнення та порівняння на основі науково-педагогічної та методичної літератури, посібників. Також використовувався термінологічний метод (для аналізу термінів **інтерактивне навчання, педагогічна технологія**).

Курсова робота складається зі вступу, двох розділів, висновків, резюме українською та англійською мовами, списку використаної літератури та одного додатку. Обсяг роботи складає 35 сторінок.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ВИЗНАЧЕННЯ ТЕАТРАЛІЗАЦІЇ ТА ДРАМАТИЗАЦІЇ ЯК ТЕХНОЛОГІЙ ІНТЕРАКТИВНОГО НАВЧАННЯ

1.1 Сутність театралізації та драматизації як інтерактивних технологій навчання

За канонами НУШ, увесь освітній процес є дитиноцентричним, він спрямований на формування загальнолюдських цінностей, зокрема морально-етичних та соціально-політичних [6]. Також відповідно до законодавства, а саме: за ст. 3 Закону України «Про повну загальну середню освіту», суттєво необхідне формування в учнів компетентностей, визначених Законом та державними стандартами [3]. **Компетентність** – динамічна комбінація знань, способів мислення, поглядів, цінностей, навичок, умінь, інших особистих якостей, що визначає здатність особи успішно провадити професійну та/або подальшу освітню діяльність. Власне **ключові компетентності** – ті, яких кожен потребує для особистої реалізації, розвитку, активної громадянської позиції, соціальної інклюзії та працевлаштування і які здатні забезпечити особисту реалізацію та життєвий успіх протягом усього життя [6]. Згідно з модельною навчальною програмою з іноземної мови, велику увагу слід приділити використанню інтерактивних форм мовленнєвої діяльності. Це включає моделювання навчально-мовленнєвих ситуацій, рольові ігри, проектну роботу і таке подібне. Ці можливості мають потенціал для максимального наближення процесу навчання іноземної мови до реальних умов комунікації в сучасному світі [11].

Одним з найважливіших завдань сучасних освітніх закладів є застосування найефективніших методів, які допомагають учням навчитися самостійно засвоювати знання і розуміти себе та світ навколо. Сучасні дослідники і педагоги-новатори переконані в тому, що використання інтерактивних технологій у навчанні сприяє розвитку інтелектуальних, соціальних і духовних здібностей учнів, а також їх готовності проживати і працювати в гуманному та демократичному суспільстві. **Технологія** – це

сукупність прийомів, що використовуються в будь-якій справі, майстерності, мистецтві [7]. Власне **педагогічна технологія** – сукупність психолого-педагогічних установок, що визначають спеціальний набір і компоновання форм, методів, способів, прийомів навчання, виховних засобів; вона є організаційно-методичний інструментарій педагогічного процесу, так стверджує Б. Т.Лихачев. Також **педагогічна технологія** – це строго наукове проектування і точне відтворення педагогічних дій, що гарантують успіх [16]. **Технологія уроку** – система змісту, форм, методів та засобів навчання та виховання щодо конкретної триєдиної мети, яку вчитель реалізує на уроці з урахуванням технічних можливостей, учнівського потенціалу, спрямовує на досягнення певного розвитку школярів[21].

Одним із перших висунув ідею технологізації освітнього процесу видатний чеський мислитель-гуманіст, педагог, громадський діяч Ян-Амос Коменський, стверджуючи, що школа є майстернею, «живою типографією», яка «друкує» людей [7]. Згідно з Коваль Т. І. та Кочубей Н. П., головною перевагою сучасних технологій навчання є визначення найбільш раціональних методів для досягнення освітньої мети. Вони підкреслюють, що освітній процес має бути розглянутий як комплексна система, і не можна вивчати окремі її елементи ізольовано. Однією з ключових характеристик сучасних технологій навчання є комплексне застосування різних методів, технічних засобів та носіїв навчальної інформації [4].

Інтерактивні навчальні технології є ігровими методами навчання та розвитку, які ґрунтуються на спеціально організованій груповій та міжгруповій діяльності, з використанням "зворотного зв'язку" між усіма учасниками для досягнення взаєморозуміння й корекції навчального та розвивального процесу. Вони сприяють розвитку індивідуального стилю спілкування на основі рефлексивного аналізу [16]. Основна суть інтерактивних технологій навчання полягає у взаємодії всіх учасників освітнього процесу. Згідно з Кембриджським словником, термін «інтерактивний» (англ. «interact») означає «взаємодіяти», «перебувати у взаємодії, впливати один на одного» [27].

Інтерактивне навчання (лат. inter - між і aktio - дія) – спеціальна форма організації пізнавальної діяльності, яка має на меті створення комфортних умов навчання, за яких кожен учасник освітнього процесу відчуває свою успішність та інтелектуальну спроможність; навчання, яке відбувається за умови постійної, активної взаємодії всіх учасників освітнього процесу; взаємонавчання (колективне, групове, навчання у співпраці), де і учень, і вчитель є рівноправними суб'єктами освітнього процесу, рефлексують з приводу того, що вони знають, вміють здійснювати [21].

За словами Шингірій С.О., це спільне навчання, колективне та кооперативне, де як педагог, так і учні є активними учасниками процесу навчання [22]. Дослідниця Ірина Смірнова трактує **інтерактивне навчання**, як спеціальну форму організації пізнавальної діяльності, яка має конкретні та прогнозовані цілі, однією з яких є створення комфортних умов навчання, таких, за яких учень відчуватиме свою успішність, свою інтелектуальну спроможність, що робить процес навчання найбільш продуктивним [16].

Театралізацію та драматизацію можна розглядати як технологію інтерактивної освіти, оскільки вона передбачає використання театральних прийомів, драму для залучення учнів до інтерактивного освітнього процесу. Великою перевагою є те, що театралізована діяльність може бути використана для поліпшення навчання з широкого спектру предметів: іноземні мови, історія, література, математика, а також природничі науки.

Драматизація – це спосіб відображати які-небудь події в драматичній формі, надавати якому-небудь твору драматичної форми.

Театралізація – пристосування твору для подання в театрі, надання йому театральних властивостей [10].

У процесі використання інтерактивних технологій часто використовуються моделювання реальних життєвих ситуацій, спільне розв'язання проблем та проведення рольових ігор. Тому театралізація та драматизація сприяють розвитку у учнів навичок та вмінь, формуванню особистих цінностей, а також створенню сприятливої атмосфери співпраці та

творчої взаємодії в освітньому процесі. **Театралізація** є інноваційним підходом до навчання, який поєднує педагогіку та мистецтво, і він має потенціал для вирішення численних актуальних проблем сучасної педагогіки і психології, пов'язаних з художньою освітою та вихованням, розвитком естетичного смаку, моральним вихованням, комунікативними навичками, формуванням волі, розвитком пам'яті, уваги, ініціативності, фантазії, мови (діалогу і монологу), позитивним емоційним настроєм, зняттям напруження та розв'язанням конфліктних ситуацій через гру [20].

До технології ситуативного моделювання, тобто до технологій навчання у грі відносяться імітації, рольові ігри, драматизація. На думку Шингірій С. О., учасники освітнього процесу за ігровою моделлю, перебувають в інших умовах, а ніж у традиційному навчанні. Учні мають максимальну свободу у своїй інтелектуальній діяльності, дотримуючись конкретних правил гри. Вони самостійно обирають свою роль у грі, прогнозують можливі події, створюють проблемні ситуації та шукають шляхи їх розв'язання, беручи на себе відповідальність за прийняте рішення [23].

Використання драматизації як інтерактивної технології навчання дозволяє студентам стати активними учасниками освітнього процесу, замість пасивного сприйняття інформації. Шляхом інсценізації, учні мають можливість виконувати різні ролі, розглядати проблему з різних перспектив і працювати з матеріалом в цікавий та захоплюючий спосіб [26].

Більше того, спираючись на дані Ахмада Ісса Альтвейсі, Разана Ясін Маайта, навчальну драму можна розглядати як предмет та засіб навчання, заснований на знаннях практичного контексту, в якому учень поєднується з роллю у вигаданій ситуації для відкриття та навчання через драматичний досвід (Maiullo, 2018). Таким чином, вчителі можуть використовувати освітню драму як творчий інструмент для багатьох освітніх цілей [24].

Також Клер Лейвері заявляє, що використання гри та драматичної діяльності на заняттях з іноземної мови може: вдосконалювати навички читання та усного мовлення здобувачів освіти, заохочувати творчість,

допомагати їм експериментувати з вимовою, інтонацією, мовою тіла та власними репліками, якщо учні беруть участь у написанні п'єси.

Театралізація також залучає увесь клас – нерозмовні частини можна надати учням, які не хочуть говорити або менш впевнені. Певна частина класу може також займатися технічною роботою: створювати звукові ефекти, декорації, керувати світлом, реквізитом або підказувати однокласникам з місця [36]. Такі письменники, як Мейлі та Дафф і Весселс, також вказували на цінності використання технології драматизації в освітньому процесі. Вона може подолати опір учнів щодо вивчення нової мови, роблячи вивчення нової мови приємним досвідом, встановлюючи реалістичні цілі, до яких повинні прагнути учні. Драма може викликати в учнів потребу вивчати мову використанням «творчої напруги» (ситуації, що вимагають термінового розв'язання), покладаючи більше відповідальності на учня, а не на вчителя [36].

Однією з головних переваг використання драматизації як технології інтерактивного навчання є її сприяння розвитку творчості та уяви учнів. Шляхом стимулювання нестандартного мислення та дослідження різних сценаріїв та можливостей, театралізація сприяє розвитку в учнів навичок проблемного вирішення та критичного мислення [26].

Ще одним важливим аспектом є те, що вона сприяє зробити навчання більш проникливим та особливим для учнів. Шляхом пов'язування матеріалу з реальними життєвими ситуаціями та емоціями, театралізація та драматична діяльність допомагають учням краще зрозуміти й запам'ятати вивчене [32].

Театр в освіті може бути також ефективним способом змінити знання, ставлення та наміри щодо здорової поведінки. За названим вище дослідженням, наприклад, виявилось, що навчальна театральна постановка та супутні заходи мали значний вплив на психосоціальні фактори ризику куріння серед учнів початкової школи [29]. Окрім того, навчальна театральна програма пов'язана і з покращенням знань про здорову поведінку, таку як здорове харчування та фізична активність [25]. Театр в освіті дозволяє здобувачам освіти досліджувати складні соціальні сценарії та вразливі емоції в безпечному та сприятливому

середовищі. Виступи можуть допомогти розвинути емпатію до досвіду інших і дослідити різні точки зору. Учні можуть стати свідками низки можливих стратегій, які розігруються, і використовувати критичне мислення, щоб оцінити ефективність цих стратегій і застосувати їх у власному житті. Вплив драматургії на залученість і досягнення дітей у читанні та письмі завжди добре підтверджується в програмі CLPE «Сила читання» [13], у якій 88% опитаних вчителів сказали, що використання драматургії у викладацькій послідовності було найвигіднішим із використаних підходів до навчання [37].

Використання театралізації на уроці сприяє повному зануренню учнів у літературний твір, розвиває їх навички уважного слухання та виразного говоріння, навчає ефективно передавати ідеї та емоції аудиторії. Вона також сприяє формуванню навичок комунікації, взаємодії та співпраці в команді, а також навчає моделювати різні комунікативні ситуації, вибирати стратегії спілкування і вміти імпровізувати. Крім того, цей підхід розвиває емоційний інтелект, сприяючи зрозумінню та співпереживанню з літературними персонажами, розвиває здатність їх зображувати і висловлювати відповідні почуття. Такий підхід до навчання сприяє розвитку критичного мислення, уважності та креативності учнів [10]. Театр в освітньому процесі також можна використовувати для навчання учнів навичкам саморегуляції та соціальних навичок, демонструючи, як ці навички можна застосовувати в різних ситуаціях. Театр в освіті використовується в усьому світі, щоб допомогти учням розвинути більш позитивні інструменти для управління гнівом і розв'язання конфліктів. Театр також дозволяє учням досліджувати варіанти пошуку допомоги [9].

Результати дослідження Ахмада Ісса Альтвейсі, Разана Ясіна Маайта [24] показують, що використання драматичних заходів відкриває можливість для підтримки навички володіння англійською мовою. Їхній експеримент показав, що у 6-класників покращилися навички володіння англійською мовою і зростає мотивація до вивчення іноземної мови. Крім того, результати підтверджують, що в учнів розвивається позитивне ставлення до навчання, про що свідчать

результати після тестування та опитування [24]. Використання драматизації на уроках є більш ефективною стратегією навчання, порівняно з традиційним підходом. Залучення драми допомагає розвинути сприйняття учнів у розумінні концепцій і насолоджуватися цінностями оточуючого світу. Воно сприяє досягненню освітніх цілей, таких як фізичне здоров'я та розвиток наукових і розумових здібностей. Також воно готує учнів до активної участі в своєму оточенні. Тому вчителі закликають включати драматичне мистецтво в освітню програму, оскільки воно відіграє важливу роль у розвитку знань і навичок у школярів, роблячи з них лідерів у процесі навчання.

Позитивний ефект стратегії драми можна побачити в результатах академічної успішності учнів[24], а почуття задоволення, отримане від театральних занять, мотивує навчатися самостійно, вдома, що суттєво допомагає здобувачам освіти покращити свої когнітивні здібності. Крім того, результати підтвердили, що вчителі повинні надихатися на створення інтерактивних занять, пов'язаних із театралізованою діяльністю, адже вони роблять урок більш цікавим і мотивуючим. Це може допомогти учням насолоджуватися вивченням іноземної мови, замість того, щоб відчувати нудьгу, коли їм доводиться повторювати одне і те ж, незалежно від того, наскільки послідовно використовується метод [24].

Отже, театралізована діяльність та драматизація є потужною технологією інтерактивного навчання, оскільки вона дозволяє здобувачам освіти навчатися більш ефективно та захопливо. Заохочуючи творчість, критичне мислення та емоційну активність, театралізація може допомогти зробити навчання більш ефективним і приємним для учнів. Окрім покращення навчання, драма також може розвивати важливі життєві навички, такі як спілкування, співпраця та творчість. Завдяки драматичним заняттям учні вчать чітко та впевнено висловлюватись, ефективно працювати разом і мислити нестандартно, щоб розв'язувати проблеми та створювати нові ідеї, що позитивно впливає на розвиток когнітивних навичок здобувачів освіти. Суть інсценування під час уроків полягає у створенні динамічного та привабливого освітнього середовища, яке заохочує учнів бути активними учасниками власного навчання та розвитку.

1.2 Шляхи використання театралізації та драматизації на уроках та позаурочний час

Театралізована діяльність може розв'язувати різноманітні педагогічні завдання, такі як формування виразного мовлення, інтелектуального та художнього розвитку, засвоєння знань, умінь і навичок у будь-яких предметах. Вона також є нескінченним джерелом розвитку почуттів, емоцій та хвилювань дитини, що сприяє її духовному збагаченню.

Багато досліджень класифікують театралізовані ігри в залежності від способу втілення сюжету:

1) Непредметні ігри (ігри-драматизації), в яких діти самі знаходяться в образі діючої особи і виконують взяті на себе роль.

2) Предметні ігри (ігри-інсценізації), в яких діючими особами є визначені предмети (іграшки, ляльки лялькового театру настільного, пальчикового тощо) [9].

Один із способів ефективного використання театралізації в освітньому процесі - повне «перенесення на сцену» літературного твору в такому ж вигляді, як він був написаний автором. Почати можна з невеликого вірша з цікавим сюжетом, який буде підлягати театралізації. Такі вірші легко запам'ятовуються дітьми і прості в постановці, оскільки не потребують складних сценічних дій. Крім того, серед найкращих варіантів для театралізації можна відзначити байки та казки з персонажами, яких легко впізнати за їхніми особливостями - наприклад, хитра лисиця, полохливий зайчик, грізний ведмідь і т.д [10]. Театралізація більш об'ємних творів вимагає більш обширного вивчення та фокусування. Для успішної театральної інсценізації великого твору учні повинні чітко розуміти, де і коли відбуваються події, та вміти відобразити це в декораціях і костюмах, а також передати риси характеру персонажів за допомогою жестів, міміки та голосу.

Ще один тип театралізації, який згадує Інна Большакова, полягає в комбінуванні – створенні нового сценарію, що поєднує сюжети кількох відомих творів чи їхні елементи, за допомогою сценарно-режисерських прийомів та

готових художніх образів. Також існує гібридна форма театралізації, яка поєднує елементи першого і другого типів. Вона може включати в себе відомий сюжет з оригінальними образами або оригінальний сюжет з вже знайомими художніми образами. В початковій школі Інна Большакова рекомендує застосовувати театралізацію, поступово підвищуючи її складність: від простих завдань, які передбачають відтворення, до більш складних, які передбачають створення власної п'єси. При цьому можна розпочинати зі спірання на відомі твори, а потім переходити до створення оригінальних [10].

Розгляньмо ляльковий театр як ще один варіант впровадження театралізації в освітній процес. Методистка Новопечерської школи зазначила, що рекомендується не обмежувати дітей у використанні матеріалів для створення героїв, так як пляшечка з-під шампуню чи кефіру може стати основою для одного героя, тубус від туалетного паперу - для іншого, а паперова тарілка чи стаканчик, шкарпетки, рукавички тощо - для ще одного. Коли діти створюють міні-виставу разом, то використання різноманітних матеріалів для створення їх героїв збільшує різноманітність і кращі результати. Інна Большакова надає чудові матеріали, що можуть допомогти створити ляльковий театр самостійно. (Див додаток А) [10].

Інтерактивний театр може бути ефективним способом організації захопливого дозвілля для школярів, одночасно сприяючи формуванню їхніх моральних цінностей. Унікальністю цього підходу є те, що діти грають вистави, які адаптовані за мотивами їхніх власних казок. Цей підхід допомагає збагатити моральний досвід дітей. Під час створення казки, дитина має можливість обрати своїх героїв і розповісти своєю природньою мовою. У процесі створення казки, дитина виділяє певні риси героїв, які можна наслідувати, а також антигеройські якості. Інтерактивний театр є ефективним інструментом для організації захоплюючого дозвілля, формування моральних цінностей та розвитку творчих здібностей дітей. Техніка інтерактивного театру була започаткована Аугусто Боалем, засновником народного театру Бразилії.

Фази театралізації мають свої особливості, включаючи 15-20 хвилинну інсценізацію зі стоп-кадром, що залишає фінальну сцену відкритою для передбачень глядачів. Спочатку діти-ведучі відкривають обговорення проблеми з глядачами, що дозволяє обмінятися почуттями. Після цього можна переходити до дискусії. Цей тип вистави можливий, якщо вона адресована підліткам або учням старшої школи. Однак, якщо вона призначена для молодших учнів або дітей з особливими потребами, ведучі підтримують морально-етичну бесіду за допомогою питань та ораторських прийомів, попередньо підготовлених [17].

Як зазначає Клер Лавері, використання читацького театру може бути надзвичайно корисним і приємним як для вчителів, так і для учнів. Це дуже захоплюючі короткі п'єси з чотирма-восьмома героями, але багато з них містять виконавські частини для кожного в класі. Учні працюють за сценарієм, який читають перед класом. Сила вистави – у тактовому читанні та контрастних голосах. Багато виступів тривають не більше десяти хвилин і в деяких випадках можуть спонукати до роздумів, бути дуже смішними або дуже сумними[35].

Один зі способів простого впровадження драми в класну кімнату полягає у тому, щоб запропонувати учням розіграти діалоги зі своїх підручників. Це можна зробити, об'єднавши їх у пари, дозволяючи вибрати ролі і разом зіграти діалог, використовуючи сценічні рухи. Ще одним хорошим початковим завданням є створення читацького театру, де кожен учень отримує копію короткої чи одноактної п'єси і обирає роль. Учні потім читають п'єсу зі своїх місць, не розігруючи її на сцені.

Якщо учні читають коротке оповідання, наприклад «The Chaser», про чоловіка, який купує «любовне зілля» за своє нерозділене кохання, можна попросити учнів розіграти історію або частину історії, працюючи в групах, розподіляючи ролі. Такий спосіб особливо ефективний з короткими історіями з однієї сцени з обмеженою кількістю персонажів. Ще один дуже цікавий варіант впровадження драматизації в освітній процес полягає у перегляді короткого фрагменту фільму без увімкненого звуку. Учні пишуть діалог зі своєю звуковою доріжкою та розігрують його [30].

Після того, як здобувачі освіти отримують певний досвід роботи з основами персонажів, діалогу та сценічного руху, вони можуть переходити до більш складної драматургії, залучаючи більше власної творчості та навичок критичного мислення. Першим зі складніших методів використання драми на уроці є надання «голосу» неживому предмету. Що сказала б книжка, якби могла говорити? Або яблуко? Учні пишуть монологи з неживими предметами як героями. Пантоміма та дубляж є теж дуже захопливим прийомом на уроці.

Учнів розігрують короткі сценки без діалогів. Потім решта класу подає діалог, розробляючи «сценарій».

Під час уроків потрібно також обов'язково спробувати використання пародії. Можна написати і розіграти коротку пародію на літературний твір, який вивчається за програмою. Пародія – це цікавий спосіб навчання, тому що ви повинні бути добре знайомі з вихідним матеріалом, щоб добре виконувати роботу. Це також допоможе випустити пару, якщо учні вважають матеріал важким або нудним. Гарним прикладом цього може бути розробка Hamlette або Much Ado High School [30].

Найскладніший, але при цьому не менш цікавим є заняття з імпровізацією. Для цього завдання учні об'єднуються у групи по двоє чи троє та розподіляють персонажів і ситуації. Потрібно обмежити час від двох до трьох хвилин на сцену [30]. Стендові театралізовані ігри – ще один неординарний та захопливий спосіб зробити освітній процес особливим. До цього виду ігор відноситься стенд-книжка, фланелеграф, тіньовий театр та інші [8]. Різні підходи необхідно включати у викладання/вивчення мови через їх суттєві переваги.

Важливо також пам'ятати, що під час занять вчителю неодноразово доводиться виправляти помилки школярів, тому потрібно дослідити, як це правильно зробити під час рольової гри, щоб не порушити особливу атмосферу уроку. Використання рольових ігор має багато способів виправлення помилок, і вчителю не завжди слід втручатись у кожен помилку, оскільки це може демотивувати. Одним з варіантів є виправлення помилок негайно після рольової гри, поки мова ще свіжа в пам'яті учнів. Також можна записувати діалоги на

аудіо- або відеоносії, щоб учні могли переглянути їх і поміркувати над мовою. Іншим варіантом є виправлення помилок однолітками або взаємовиправлення, або самостійне записування поширених помилок для подальшої роботи з ними на майбутніх заняттях. Важливо спілкуватись з учнями і запитати їх, яким чином вони хотіли б виправляти свої помилки [27].

Підсумовуючи, драматизація та театралізація – це ефективний інструмент, який можна використовувати для сприяння взаємодії та мовних навичок, а також для створення досвіду згуртування в класі. При ретельному плануванні використання драматургії може покращити освітній процес. Варто зазначити, що найдієвішого шляху використання театралізованої діяльності не існує. Кожен метод, прийом є унікальний та має використовуватись у комплексі з іншими.

РОЗДІЛ 2. ПРАКТИЧНЕ ВИКОРИСТАННЯ ТЕАТРАЛІЗАЦІЇ ТА ДРАМАТИЗАЦІЇ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ СУЧАСНОГО ЛІЦЕЮ

2.1 Використання театралізованої діяльності в сучасних українських ліцеях

Для ефективно організації освітнього процесу в сучасних закладах освіти, а передусім в ліцеях, використовується театралізована діяльність. Наприклад, 2018 році в Ліко-ліцеї (м. Київ) відкрився учнівський театр, де діти мають змогу відчувати себе справжніми акторами та режисерами [20]. Акторська майстерність полягає у вмінні жити, спостерігати та аналізувати життєві ситуації, а потім переносити їх у відповідний контекст. Діти, розглядаючи поведінку персонажів, зв'язують її з реальним життям, розглядають різні варіанти рішень та їх наслідки, що сприяє розвитку їх об'єктивного бачення. Учні, які беруть участь в акторській діяльності, можуть позбутися сором'язливості та стереотипів у поведінці. Спеціально створені ігри для розвитку фантазії є основою творчості, а також допомагають розвивати креативне мислення, яке є необхідним у сучасному світі [20].

Ми дослідили досвід київського ліцею Ліко та дізнались, що до творчих студій також входить англомовний театр «Drama Art Club» – це комплекс ігрових тренінгів з акторської майстерності, пластики та сценічного мовлення з підготовкою вистав та творчих акторських проєктів англійською мовою [19]. Під час занять юні актори повністю погружаються в англомовне оточення, що допомагає розвивати такі мовленнєві навички, як розуміння на слух, читання, усне та письмове мовлення, поповнення словникового запасу, розвиток риторичних та навичок публічних виступів, а також поліпшення англійської мови.

Розгляньмо ще один цікавий приклад використання театралізованої діяльності в освітньому процесі. У школі № 227 у місті Києві є член Спілки кінематографістів України Юліан Олександрович Тихонов, який успішно очолює театральний колектив "Карабас" протягом багатьох років. Його творчий

театр є неодноразовим лауреатом і переможцем районних та міжнародних конкурсів [8].

Нами було досліджено ще один важливий досвід використання театралізованої діяльності як технології інтерактивного навчання у Слобожанському ліцеї Харківської області [15]. За висловлюванням вчительки іноземної мови Панькової А. І., найефективнішими методами інтерактивного навчання для учнів початкових класів є «Асоціативний куш», «Незакінчене речення», «Мікрофон» та «Мозковий штурм» [15]. Усі ці методи передбачають взаємодію всього класу або невеликих груп. Метою такої роботи на уроках англійської мови є обмін інформацією, порівняння, взаємооцінка, пізнання своїх можливостей, вплив учня на учня. Колективна пізнавальна діяльність більш емоційна і привчає до ініціативи, сприяє логічному мисленню та розвитку креативності.

Цікавим досвідом може також поділитися Томашпільський ліцеї Томашпільської селищної ради Вінницької області. У цьому освітньому закладі вчитель Куріленко А.Г. вміло поєднав тему розпаду колоніальної системи Японії з елементами театралізованої діяльності на своїх заняттях із всесвітньої історії. Такий урок є яскравим прикладом високої професійності вчителя, що не стоїть на місці та впроваджує в освітній процес лише найефективніше та найцікавіше [21].

Нам також вдалося дослідити досвід використання театралізованої діяльності у Прохорському ліцеї Чернігівської області власне на уроках зарубіжної літератури. Вчителька Дідухович О. М. поділилася, що запровадження інтерактивних технологій в освітній процес робить його ефективним, бо ставить учнів перед необхідністю креативно мислити, самостійно шукати шляхи розв'язання навчальних завдань [14]. Одним із ефективних способів залучення учнів до читання на її думку є прийом «навчання у грі», що впливає і на пізнавальну, і на емоційно-особистісну сферу учнів.

За словами Дідухович О. М., гра на уроці спонукає до швидкого реагування на завдання «Що сказати?», «Як сказати. Найчастіше вчителька

зарубіжної літератури використовує гру-драматизацію, рольову гру, гру-конкурс. Темою гри-драматизації може бути драматичний твір або інсценізація епічного чи ліричного твору. Відповідно до твору, покладеного в основу такої гри, розгортається її сюжет, розподіляються ролі, відбуваються рольові дії, реалізується ігрова атмосфера [14]. Сюжет рольових літературних ігор формується відповідно до змісту навчального матеріалу з літератури, такого як вивчення художніх творів, біографій письменників та теоретико-літературних понять. Рольова гра передбачає учасників, які втілюються в образи, відповідно до ролей, які вони виконують у грі. Особливість рольової гри полягає в тому, що діяльність учня набуває нового змісту: він приймає нову позицію в уявлених умовах, а всі його дії і переживання визначаються роллю, яку він грає. За словами вчительки, учні старшої школи часто захоплюються можливістю провести інтерв'ю з письменниками чи поетами. Вчителька поділилася також фрагментом використання рольової гри на її уроках:

Зустріч з поетом у літературній вітальні(поет Вергілій, журналісти, слухачі)

Завдання: скласти опорну схему до біографії.

1-й журналіст:

– Ваше життя інколи вважають за низку нещасть, ударів долі? Що допомогло Вам вижити та написати твори, що Вас обезсмертили.

Вергілій:

– Я народився 15 жовтня 70 року до н.е. в селі Андах, недалеко від міста Мантуї, що у Північній Італії, у родині дрібного землевласника і з дитинства знав ціну праці землероба, селянина. Батько любив гончарством займатися. Великих розкошів, звичайно, я не знав. Любов до рідної землі, повага до селянської праці пізніше дозволила написати твори «Буколіки», «Георгіки» та відому поему «Енеїда» [14].

Окрім того, вчителька активно використовує прийом зворотного зв'язку. Свою реакцію, настрій, емоційний стан учні демонструють до уроку і після нього за допомогою карток, що допомагає отримати певну реакцію від здобувачів

освіти, а також робить цей прийом унікальним, адже його можна використовувати і в онлайн форматі у формі емоджі або ж картками, зробленими учнями заздалегідь.

Наступна і не менш цікава форма проведення уроку зарубіжної літератури, що також підходить для он-лайн та оф-лайн формату є урок-КВК. Після повідомлення теми та мети уроку (перевірити знання, набуті учнями під час вивчення теми «Літературні казки», розвивати творчі здібності школярів, кмітливість, спостережливість, виховувати любов до книги) вчителька ознайомлює з планом проведення уроку – КВК: 1. Презентація команд; 2. Розминка: а) естафета; б) ілюстрована вікторина; в) зустріч з літературними героями.; 3. Конкурс слідопитів. ; 4. Конкурс інтелектуалів: а) «Чий портрет?» (для капітанів); б) гра «Хто більше?» в) цікавинки; г) складання короткого плану – характеристики героїв різних казок, протилежних за характерами; 5. Конкурс акторів; 6. Конкурс оповідачів (домашнє завдання); 7. Підбиття підсумків [14].

У старших класах для організації роботи можна використовувати не тільки ігрові технології, але й діяльність літературно-дослідницьких груп, уроки-семінари та уроки-диспути з вирішенням проблемних задач. За словами Дідухович О. М., особливо захопливим і ефективним є урок-подорож у 6-му класі на острів Відчаю (за романом Д. Дефо "Робінзон Крузо"), де учні об'єднуються в групи-екіпажі, і в кожній групі обираються ролі "капітана", "екскурсовода", "художника", "літописця", "кравця" і "кухаря", кожен з яких отримує індивідуальні завдання, враховані їхніми особистісними потребами. Урок-подорож може розпочинатися з конкурсу на найкращу афішу та літературну рекламу:

«Що робити, коли життя кидає Вам жорстокий виклик? Коли раптом в силу певних обставин Ви опиняєтесь на безлюдному острові? Тоді згадайте про Робінзона Крузо! Даніель Дефо провів свого героя через низку випробувань і довів, що невтомна праця та розум можуть звершити диво. Його герой не тільки не деградував, а навіть удосконалився, позбувшись багатьох недоліків цивілізованого суспільства» [14].

Як можна побачити, вчителька зарубіжної літератури Чернігівської області дала нам на дослідження особливо цінний досвід щодо впровадження рольової гри, драматизації в освітній процес [14].

Також нами досліджено, що у ліцеї № 227(м. Київ) 14 лютого 2023 року відбулися заходи до Дня святого Валентина, під час яких була представлена вистава "Робін Гуд" від театру "Карабас" та його директора Юліана Тихонова. Крім цього, колектив також поставив вистави "Пеппі Довгапанчоха" та "Чарівна лампа", остання власне є арабською казкою зі збірки "Тисяча і одна ніч".

Для вчителя англійської мови Балан З. С. Глибоцького ліцею Чернівецької області, використання театралізованої діяльності є дуже важливим елементом освітньої діяльності [2]. Вчитель вважає, що драматизація перетворює урок на своєрідний ігровий майданчик, де кожен має певну роль та діє за певних умов. Також Балан З. С. зазначає, що сучасне суспільство характеризується підтримкою відносин між державами, що вимагає більш глибокого розуміння культурних реалій інших країн. Отже, використання театральних елементів у процесі викладання іноземних мов залежить від рівня соціокультурних знань, які допомагають школяру включитись у соціокультурне середовище [2].

У Ліцеї №11 м. Бердичева, що знаходиться в Житомирській області, працює ляльковий театр "Казочка" вже протягом багатьох років. Засновником цього театру є Олександр Васильович Драган, вчитель музичного мистецтва. На сьогоднішній день учасники театру, разом зі своїм вчителем, розробляють різноманітні сценарії вистав, створюють лялькових персонажів та детально підбирають звук, музику і декорації. Варто зазначити, що в театрі цього ліцею існує цікаве правило. Після кожної репетиції, зустрічі або виступу, команда обговорює всі деталі: що вийшло добре, що не вдалося, які елементи можна покращити, а також висувається настояще сяюча ідея. Обговорення відбувається в теплій і дружній атмосфері за круглим столом [1].

Отже, українські ліцеї вміло використовують театралізацію та її елементи на уроках, а також у позаурочний час уже протягом кількох років. Театралізована діяльність є ефективним засобом навчання на уроках історії, мови, літератури,

це елемент, який створює особливу атмосферу в класі, робить процес вивчення предмету захопливим, приносить задоволення, викликає подальше бажання пізнавати та вдосконалюватися.

2.2 Шляхи використання театралізації та драматизації як технологій інтерактивного навчання в сучасних ліцеях Великої Британії

Зарубіжна школа здавна приділяє велику увагу якісній освіті та розвитку своїх учнів. Окрім того, у ліцеях Великої Британії ставлять особливо важливу мету—розвинути особистісні якості школярів, такі як творчість, лідерство, креативність. Із такими важливими завданнями і допомагає впоратись театралізація та драматизація.

Ми вивчили досвід The lyceum school у Лондоні [35] та дослідили, що їхній тематичний підхід інтегрований у національну освітню програму, надаючи широкі та збалансовані міжпредметні можливості, які допомагають розвинути міцну трудову етику, наголошуючи на самостійному мисленні та навичках навчання. Здобувачі освіти працюють над широкими темами, які стосуються багатьох предметів, зокрема англійської мови, географії, історії та мистецтва [34]. Вчителі цього навчального закладу активно підтримують учнів у розвитку любові до мистецтва, зокрема драми, яка пропагується та підтримується в усій школі. Учні беруть участь у драматичних заняттях на уроках англійської мови та тематичних уроках. Крім цього, ліцей співпрацює з зовнішніми компаніями, які проводять майстер-класи з різними віковими групами. Завдяки технології театралізації учні беруть на себе ролі історичних персонажів, видатних особистостей та літературних героїв. Ліцей надає особливу увагу тому, щоб учні також піклувалися про свою національну ідентичність та розвивали любов до своїх традицій.

Кожного року учні демонструють свої таланти у Різдвяному вертепі, а учні 1 та 2 класів відтворюють пасхальну історію. Протягом літнього семестру учні 5 та 6 класів беруть участь у майстер-класах з виконавцями з Вест-Енду перед переглядом ранкової вистави шоу. Останні роки учні мали можливість

взяти участь у майстер-класі з мюзиклу "Король Лев", організованому компанією Діснея, а також у майстерні драми "Матильда" під керівництвом Королівської Шекспірівської компанії [37].

Даррен Метьюз, вчитель початкових класів із Лондона [34], пригадує свій викладацький період яскравими барвами, завдячуючи елементам театралізації на уроках. Педагог прибирав усі меблі з класу 4-го класу, щоб відтворити ключові моменти римського вторгнення до Британії – дітей, які переходили в ролі істориків, римського імператора, солдатів та генералів, кельтських племен та вождів-воїнів. Даррен не може уявити викладання без використання певних елементів драматургії чи вистави. Протягом останніх двох десятиліть його учні були археологами, журналістами, детективами та поетами; левами, космонавтами, богами та монстрами [34]. Не виходячи з класної кімнати педагог та учні були в Арктиці і пустелі, на чужих планетах і екзотичних джунглях, в єгипетських гробницях і храмах Майя.

Нами також було досліджено досвід у школі Святого Павла у Лондоні, де усіх вчителів об'єднують 2 важливі аспекти- пристрасть до свого предмету та щира турбота про учнів – бажання бачити, як учні досягають успіхів у навчанні[33]. Ендрю Бротон- вчитель англійської мови у школі Святого Павла, стверджує, що найкращими прийомами рольових ігор на заняттях є:

Стоп-кадр: у цій техніці учні розігрують сценарій, але в будь-який момент вчитель може крикнути « стояти!» і попросити учнів залишатися на своїх місцях. Потім вчитель може попросити учнів описати свої емоції, думки чи мотиви в певний момент. Це допомагає учням проаналізувати сценарій та розвинути емпатію до персонажів, яких вони грають[33].

Сидіння за місцем розташування: під час сидіння студенти по черзі виступають як певний персонаж, тоді як решта класу задає їм запитання. Це допомагає учням глибше зрозуміти персонажів, яких вони грають, і мотиви, що стоять за їхніми діями.

Зміна ролей: у цій техніці учні міняють ролі один з одним, щоб досліджувати різні точки зору. Наприклад, якщо учні розігрують конфлікт між

учителем і учнем, вони можуть помінятися ролями і розіграти один і той же сценарій з протилежної точки зору.

Імпровізація: під час імпровізації студентам дається базовий сценарій або ситуація і їх просять розіграти її без сценарію. Це допомагає студентам розвивати свої творчі здібності та навички вирішення проблем.

Симуляція: в ході симуляції учні розігрують сценарій, який в точності імітує реальну ситуацію. Це може бути ефективним способом підготувати студентів до реальних ситуацій, таких як Співбесіда на роботу або важка розмова [33].

Даррен Метьюз стверджує: « Це було в моїй зоні комфорту, я відчував себе найщасливішим, беручи участь у якомусь елементі виступу разом зі своїми учнями.... На цих заняттях було набагато легше зібрати докази рівня залученості та зацікавленості учнів». Очевидно, що театралізована діяльність не залишає байдужими на уроках жодного учасника освітнього процесу[37]. Здобувачі освіти мають можливість відчути справжню роль свого літературного героя чи відомої історичної постаті, а педагог повертається у чарівне дитинство, тепер у ролі співавтора та режисера нових світів.

Підсумовуючи, британські ліцеї теж вбачають величезну цінність театралізації та драматизації як технології інтерактивного навчання. Елементи театральної діяльності мають позитивний ефект на мотивацію учнів, їхню залученість на заняттях та в подальшому якісні знання. Сучасні ліцеї Великої Британії мають величезний досвід впровадження театралізації та драматизації в освітній процес, тому багато їхніх підходів будуть корисні для запозичення, наприклад: використання драматичних текстів для вивчення іноземної мови, адже таким чином учні можуть більш ефективно вивчати нову лексику, вдосконалювати навички читання, інтонації та вимови; використання драматизації для вивчення літератури, оскільки учні краще розумітимуть літературні твори, а також зможуть розвивати своє креативне мислення, створюючи власні репліки та сценарії.

ВИСНОВКИ

Проведене нами дослідження дозволяє зробити такі висновки, а саме: питання впровадження театралізованої діяльності в освітній процес є досить актуальним, адже в сучасній освіті використовують дитиноцентричний підхід, спрямований на формування загальнолюдських цінностей, морально-етичних та соціально-політичних. Для досягнення цих цілей використовують інтерактивні технології навчання, що сприяють розвитку інтелектуальних, соціальних та духовних здібностей учнів.

Можемо чітко зазначити, що театралізація є одним із інноваційних підходів до освітнього процесу, який допомагає розв'язувати проблеми сучасної педагогіки та психології, зокрема виховувати комунікативні якості учнів, розвивати їхню художню освіту та розв'язувати конфліктні ситуації через гру. Нами було проаналізовано шляхи використання театралізованої діяльності на уроках та позаурочний час. Використання театральних прийомів може бути ефективним у навчанні різних предметів, що дає можливість залучати учнів до інтерактивного освітнього процесу та плекати любов до навчання і різних видів мистецтва. Драматизація та театралізація можуть бути використані як ефективний інструмент для збільшення взаємодії та мовних навичок, а також для створення досвіду згуртування в класі. Ретельне планування використання драматургії може покращити освітній процес.

Багато досліджень класифікують театралізовані ігри в залежності від способу втілення сюжету: непередметні ігри (ігри-драматизації, а також предметні ігри (ігри-інсценізації)). Існує чимало цікавих та ефективних шляхів використання театралізованої діяльності в освітньому процесі, наприклад: п'єса, пародія, інсценізація віршів та більш об'ємних творів, ляльковий, інтерактивний, читацький театр, розігрування діалогів з підручника, надання "голосу неживому предмету", імпровізація та інші. Важливо використовувати різні методи театралізованої діяльності в комплексі з іншими методами, щоб отримати максимальний ефект.

Нами було проаналізовано вітчизняний та зарубіжний досвід використання театралізації та драматизації в освітньому процесі. Українські та британські гімназії успішно використовують театралізацію на уроках і позаурочний час, адже театралізована діяльність є ефективною технологією навчання і створює особливу атмосферу в класі. Використання театралізації та драматизації в освітньому процесі може зробити вивчення предмету більш захопливим і сприяти подальшому бажанню пізнавати, вдосконалюватися та змінювати цей світ на краще.

РЕЗЮМЕ

В умовах сьогодення проблема впровадження театралізації та драматизації як технології інтерактивного навчання залишається актуальною. Театралізована діяльність є ефективним інноваційним підходом до освітнього процесу. Використання театральних прийомів може сприяти розвитку інтелектуальних, соціальних та духовних здібностей учнів.

Курсова робота складається зі вступу, двох розділів, висновків, резюме українською та англійською мовами, списку використаної літератури та одного додатку. Обсяг роботи складає 35 сторінок.

У першому розділі роботи обґрунтовано сутність театралізації та драматизації як технології інтерактивного навчання. На основі аналізу науково-педагогічної та методичної літератури з'ясовано роль театралізованої діяльності, її ефективність та описано шляхи використання в освітньому процесі.

У другому розділі розкрито шляхи використання театралізації та драматизації у сучасних українських та британських ліцеях. Визначено місце театралізованої діяльності у структурі інтерактивних методів навчання, розкрито її переваги та особливості застосування.

Ключові слова: театралізація, драматизація, інтерактивне навчання, технологія.

ABSTRACT

In modern conditions, the problem of introducing theatricalization and dramatization as a technology of interactive learning remains relevant. Theatrical activity is an effective innovative approach to the educational process. The use of theatrical techniques can contribute to the development of intellectual, social and spiritual abilities of students.

The course work consists of an introduction, two sections, conclusions, a summary in Ukrainian and English, a list of references and one appendix. The volume of work is 35 pages.

The first chapter of the paper substantiates the essence of theatricalization and dramatization as a technology of interactive learning. Based on the analysis of scientific, pedagogical and methodological literature, the role of theatrical activity, its effectiveness are clarified and ways of using it in the educational process are described.

The second chapter reveals the ways of using theatricalization and dramatization in modern Ukrainian and British lyceums. The place of theatrical activity in the structure of interactive teaching methods is determined, its advantages and application features are revealed.

Keywords: theatricalization, dramatization, interactive learning, technology.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Гімназія 11 м. Бердичева Житомирської області. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://www.scl11.in.ua/%D0%B4%D1%96%D1%8F%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D1%96%D1%81%D1%82%D1%8C/%D1%82%D0%B5%D0%B0%D1%82%D1%80%D0%B8/%D0%BA%D0%B0%D0%B7%D0%BE%D1%87%D0%BA%D0%B0/>
2. Глибоцький ліцей. Використання театралізованої діяльності як ефективного засобу навчання іноземної мови у молодшій школі. Вчитель англійської мови Балан З.С. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://naurok.com.ua/stattya-vikoristannya-teatralizaci-na-urokah-angliysko-movi-77732.html>
3. Закон України «Про повну загальну середню освіту». [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text>
4. Інтерактивні технології навчання іноземних мов Коваль Т.І., Кочубей Н.П. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://core.ac.uk/download/pdf/11083879.pdf>
5. Коваль Наталія Анатоліївна. Методична розробка "Розвиток творчих здібностей вихованців позашкільних закладів зсобами театрального мистецтва". [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://naurok.com.ua/metodichna-rozrobka-rozvitok-tvorchih-zdibnostey-vihovanciv-pozashkilnih-zakladiv-zsobami-teatralnogo-mistectva-243217.html>
6. Концептуальні засади реформування середньої школи [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf>
7. Лекція 1. Загальні засади педагогічних технологій. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://pedagogy.lnu.edu.ua/wp->

content/uploads/2016/10/%D0%9B%D0%B5%D0%BA%D1%86%D1%96%D1%8F-1.pdf

8. Ліцей 227 імені М.М. Громова, м.Київ. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://lyceum227.kiev.ua/news.htm>

9. Методика впровадження театральних ігрових методів, як засобу формування творчих здібностей. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://vseosvita.ua/library/embed/0100cj0o-55a0.docx.html>

10. Методистка Новопечерської школи Інна Большакова. Театр на уроці: практикум для початкової школи. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://surl.li/gzfyo>

11. Міністерство освіти і науки України. Модельна навчальна програма «Іноземна мова. 5-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори Зимомря І. М., Мойсюк В. А., Трифан М. С., Унгурян І. К., Яковчук М. В.). [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://surl.li/bgjpg>

12. Оксана Михайлова , Ольга Гуманкова , Тетяна Григор'єва. Використання технології драматизації в процесі розвитку вмінь аудіювання учнів початкової школи. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://eprints.zu.edu.ua/35902/1/272484-%D0%A2%D0%B5%D0%BA%D1%81%D1%82%20%D1%81%D1%82%D0%B0%D1%82%D1%82%D1%96-628300-1-10-20230120.pdf>

13. Програма «Сила читання». [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://clpe.org.uk/books/power-of-reading/about>

14. Прохорський ліцей. Офіційна сторінка. [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://prohory-school.edukit.cn.ua/downloadcenter/svitova_literatura/igri_na_urokah/

15. Слобожанський ліцей. Офіційна сторінка. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://lyptsi-zhovtneva.edu.kh.ua/>

16. Смірнова І. Інтерактивні технології як засіб активізації навчально-пізнавальної діяльності учнів на уроках географії. Рідна школа. 2014. № 10. С. 56–59.

17. Соціальний проєкт інтерактивний театр як засіб організації дозвілля школярів «Контакт». [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://vipsoft.blob.core.windows.net/contest/224c9a13bedf741b43bb3250e06ba3f2.pdf>
18. Савенкова Л. О. Словник педагогічних термінів. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://kneu.edu.ua/userfiles/professors/slovník.doc>
19. Суміна А. А. Використання методу інтерв'ю в процесі навчання учнів ліцеїв англійськомовного говоріння. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://ekhsuir.kspu.edu/bitstream/handle/123456789/16194/%d0%a1%d1%83%d0%bc%d1%96%d0%bd%d0%b0%20%d0%90.%d0%90..pdf?sequence=1&isAllowed=y>
20. Театралізація як педагогічна технологія навчання іноземним мовам. Антоніна Анатоліївна Бадан, Оксана Миколаївна Голікова. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://aprus.khpi.edu.ua/article/view/2227-6890.2019.01.13>
21. Театральна студія Liko Lyceum. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://liko-school.kiev.ua/hurtky/85-teatralna-studiia>
22. Томашпільський ліцей, Томашпільської селищної ради, Вінницької області. [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://tms.tmedu.vn.ua/vdeo_arhv/vdkritiy_urok_z_stori_z_elementami_teatralzatsi_rozpad_kolonalnoi_sistemi_yaronya_11-a_klas_vchitel_vishchoi_kategori_kurlenko_ag.html
23. Ходанич Л.П., к.п. н., доц., Палько Т.В. к.психол. наук, доц. кафедри педагогіки та психології. Короткий словник термінів для професійного мовлення вчителя. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://naurok.com.ua/korotkiy-slovník-terminiv-nush-dlya-profesiynogo-movlennya-vchitelya-2018-rik-17057.html>
24. Шингірій Світлана Олексіївна. "Інтерактивні технології навчання у сучасній школі". [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://vseosvita.ua/library/interaktivni-tehnologii-navcanna-u-sucasnij-skoli-380520.html>

25. Ahmad Issa Altweissi, Razan Yaseen Maaytah. The Effect of Using Educational Drama on Developing Speaking Skill of the Sixth Graders in the English Language. [Электронный ресурс] – Режим доступа: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/1810932>
26. Allen Cheadle, PhD. Curtis Robbins, MBA. Engaging Youth in Learning about Healthful Eating and Active Living: An Evaluation of Educational Theater Programs. [Электронный ресурс] – Режим доступа: <https://www.jneb.org/article/S1499-4046%2811%2900462-3/fulltext>
27. Brainstorm productions. How schools can encourage help-seeking in young people. [Электронный ресурс] – Режим доступа: <https://www.brainstormproductions.edu.au/how-schools-can-encourage-help-seeking-in-young-people/>
28. British Council. Role-play. [Электронный ресурс] – Режим доступа: <https://www.teachingenglish.org.uk/professional-development/teachers/planning-lessons-and-courses/articles/role-play>
29. Cambridge Dictionary. [Электронный ресурс] – Режим доступа: <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/interactive> .
30. Cheryl L Perry. Kelli A Komro. An evaluation of a theatre production to encourage non-smoking among elementary age children: 2 Smart 2 Smoke. [Электронный ресурс] – Режим доступа: https://www.researchgate.net/publication/12822512_An_evaluation_of_a_theatre_production_to_encourage_non-smoking_among_elementary_ag
31. Hamlette by Allison Williams. [Электронный ресурс] – Режим доступа: <https://www.theatrefolk.com/products/hamlette3>
32. Methods to Incorporate Drama in the ESL Classroom by Stacia Levy. [Электронный ресурс] – Режим доступа: <https://busyteacher.org/6048-10-methods-to-incorporate-drama-in-the-esl.html>
33. Ross E. Gray , Margaret I. Fitch , Manon LaBrecque ,Marlene Greenberg. Reactions of Health Professionals to a Research-Based Theatre Production.

[Электронный ресурс] – Режим доступа:
https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1207/s15430154jce1804_10

34. St. Paul's School. Official website. [Электронный ресурс] – Режим доступа: <https://www.sps.edu/about/visitors>

35. Team members. Darren Matthews - Primary Advisory Teacher. [Электронный ресурс] – Режим доступа: <https://clpe.org.uk/about-us/meet-the-team/darren-matthews-primary-advisory-teacher>

36. The lyceum school in Great Britain. [Электронный ресурс] – Режим доступа: <https://www.lyceumschool.co.uk/prep-school/prep-school-curriculum/>

37. Using drama texts in the classroom. [Электронный ресурс] – Режим доступа: <https://www.teachingenglish.org.uk/professional-development/teachers/managing-resources/articles/using-drama-texts-classroom>

38. Why drama is essential in today's classrooms by Darren Matthews. [Электронный ресурс] – Режим доступа: <https://clpe.org.uk/blog/why-drama-essential-todays-classrooms>

ДОДАТКИ

Додаток А [10].

Рекомендації методистки Новопечерської школи Інни Большакової для вчителів щодо створення лялькового театру на уроці

1

Об'єднайте учнів у групи по чотири особи.

2

Попросіть прочитати казку, яка стане основою майбутньої вистави. Наприклад, «Колобок».

3

Запропонуйте різним групам дітей різні завдання:

Завдання групи № 1: замінити головного героя. Замість Колобка в дітей має з'явитись новий персонаж. Який саме — підкаже фантазія!

Завдання групи № 2: зберегти сюжетну лінію казки, але замінити героїв, з якими зустрічається Колобок.

Завдання групи № 3: зберегти сюжетну лінію казки, але змінити місце подій. Наприклад, Колобок може зустрічатись із Лисицею не в лісі біля пенька, а на кометі в космосі.

Завдання групи № 4: зробити Колобка головним героєм іншої казки.

4

Запропонуйте учням коробку з різними матеріалами.

Запитайте, який предмет асоціюється з тим чи тим казковим героєм. Так учні проаналізують властивості свого персонажа. Потім кожен учень має обирати предмет, з якого він створить свого персонажа.

5

Наступне завдання — декорувати обраний предмет так, щоб він перетворився в персонажа з казки. Важлива кожна дрібничка! Наприклад, звичайний паперовий стаканчик перетворюється на павучка чи зайчика,

пластикові ложки та вилки стають «дівчатками та хлопчиками». Картонні тубуси — чудовий матеріал для виготовлення маріонеток. Використовуйте прищіпки, трубочки, кольоровий папір, коробочки з-під ліків і зубної пасти, губки. Дрібка уяви, клей і скотч — ваші герої готові.

6

Коли все готово, попросіть учнів уявити, що вони в театрі, та запропонуйте стати уважними глядачами. А перед виходом на сцену юних акторів зустрічайте оплесками.